9. *Скороделов В.В., Крашенинникова В.В.*, Создание виртуальных измерительных комплексов на основе персональних компьютеров // Вестник НТУ «ХПИ». Сборник научных трудов. Тем. вып. «Информатика и моделирование» - Харьков, НТУ «ХПИ».-2006.-№23-с.131-136.

УДК 347.78

<u>ГРЕХОВОДОВА О.С.</u>, СОЛОЩУК М.М., канд. техн. наук

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕДАЧІ ПРАВ НА КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ

Комп'ютерні програми – це один з найбільш складних об'єктів авторського права. Їх охорона передбачена у міжнародних нормативних актах та у Цивільному кодексі України, Законі України "Про авторське право і суміжні права" (далі Закон). У цих актах передбачена охорона програм як літературних творів. Хоча у США на програми видають патенти.

Згідно зі ст.1 Закону комп'ютерна програма (далі програма) – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах).

Мотиви нерозповсюдження норм патентного права на програми: процес патентування є тривалим і дорогим; жорстким критеріям патентоспроможності може відповідати лише незначна частина програми; для проходження експертизи в патентному відомстві потрібна ретельна підготовка заявочної документації; з моменту подачі документації до видачі патенту в середньому проходить два-три роки; строк охорони по патенту (20 років) не відповідає «комерційному життю» програмного забезпечення.

Перевага патентної охорони є у тому, що вона охороняє зміст закладених у основу програми принципів, в той час як авторське право – об'єктивну форму твору. Для захисту програм нормами патентного права не дістали повного вирішення такі проблеми, як пошук аналогів заявленого алгоритму, знаходження його прототипу, складання опису й формули, визначення новизни алгоритму, встановлення факту протиправного використання алгоритму. У цих умовах доцільно йти по шляху застосування норм авторського права, як у більшості країн світу.

Авторське право на програму не поширюється на закладені в ній ідеї, процеси, методи діяльності або математичні концепції як такі, на яких заснована, логіку її роботи, алгоритми й мови програмування. Іншими словами, авторським правом захищається текст (код) програми, а не функції, які вона виконує. З метою усунення цього недоліку авторського права останнім часом все частіше й частіше в Україні подаються Заявки на одержання патенту на винахід (корисну модель) з метою охорони й захисту алгоритму (способу) роботи програми з рішення конкретної задачі.

До способів, як об'єктів винаходу відносять процеси виконання дій над матеріальним об'єктом за допомогою матеріальних об'єктів. Інформація, якою оперує комп'ютер, представляє собою сукупність відповідних електромагнітних сигналів. При поданні заявки важливо чітко описати систему визначення використовуваних означень, символів та термінів. Таким чином, можна запатентувати алгоритм, який закладено в основу програми.

Умовою успішної комерційної реалізації розробки програмістів і одержання своєчасної правової охорони своїх ідей в області комп'ютерного бізнесу можна назвати такі документи: свідоцтво про реєстрацію авторського права на текст незмінної частини програми (код); свідоцтво на знак для товарів і послуг, під яким програма стане відомою на ринку; патент на винахід (корисну модель), об'єктом якого є спосіб, яким ця програма реалізується (охорона суті, алгоритмів); патент на винахід (корисну модель), об'єктом якого є пристрій, що має програмну й апаратну частини; опис до патенту, що містить текст частини комп'ютерної програми; патент на промисловий зразок, яким власник захищає дизайн розроблених оригінальних екранних форм і шрифтів; авторська угода з авторами комп'ютерної програми.

Список литературы: 1. *Я. Ващук* Патентная защита программного обеспечения [Електронний ресурс]: стаття. – Режим доступу: http://patent.km.ua/rus/articles/group30/i748. – Загол. з екрану **2.** *Я. Ващук* Компьютерная программа — особый вид интеллектуальной собственности [Електронний ресурс]: стаття. – Режим доступу: http://patent.km.ua/rus/articles/group27/i103. – Загол. з екрану **3.** *Б. Львов* Как автор автору скажу: об авторском праве все расскажу // Сборник систематизированного законодательства, выпуск 10. – 2004. – С.176-182 **4.** *И. Львова* Регистрация авторского права // Сборник систематизированного законодательства, выпуск 10. – 2004. – С.183-185 **5.** АВТОРСКОЕ ПРАВО НА КОМПЬЮТЕРНУЮ ПРОГРАММУ [Електронний ресурс]: стаття. – Режим доступу: http://www.copyright.com.ua/komp.html. – Загол. з екран.